

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ilari Karikko

VASTUULLISEN SIJOITTAMISEN VAI-
KUTUKSET ILMASTONMUUTOKSEEN
SUOMESSA

Liiketalous
2019

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Ilari Karikko
Opinnäytetyön nimi	Vastuullisen sijoittamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen Suomessa
Vuosi	2019
Kieli	suomi
Sivumäärä	38 + 1 liite
Ohjaaja	Jukka Paldanius

Vastuullinen sijoittaminen ja ilmastonmuutos ovat nousseet globaaleiksi megatrendeiksi viime aikoina. Ilmastonmuutos on koko maapalloa ravisteleva, ajankohdainen aihe. Kuluttajat, poliitikot ja järjestöt voidaan helposti yhdistää vastuullisuuden ja kestäväen kehityksen kannattajiksi, mutta yhä useammat suomalaiset yhtiöt ja sijoittajat sitoutuvat vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin. Tutkimuksessa analysoidaan, voiko suomalainen sijoittaja tai yritys vaikuttaa vastuullisilla sijoituksillaan ilmastonmuutokseen ja ympäristövaikuttamiseen.

Tutkimuksessa on kuvattu, mitä on vastuullinen sijoittaminen ja siihen liittyvä vastuullisuus. Aihetta sivuavaa eettistä sijoittamista on myös käsitelty. Tutkimuksessa on keskitytty näiden tekijöiden vaikutukseen ilmastonmuutoksessa Suomen näkökulmasta. Tehtävää varten on haastateltu myös Nordean sijoitusneuvojaa ja perehdytty teoriaosuudessa aiempiin alan tutkimuksiin, joista tulokset-osiossa on myös omat esittelyt.

Vastuullisessa sijoitustoiminnassa huomioidaan tarkasti ympäristöarvot ja vastuulliset yritykset. Tutkimuksessa on havaittu, että parhaatkaan ympäristöaktiiviset suomalaiset yritykset ja sijoittajat eivät pelasta maailmaa ilmastonmuutosta vastaan, mutta niiden panos ja vastuullinen tuotto-odotus on oleellinen osa yhteiskunnan ilmastoprojektia. Yksittäinen suomalainen voi tutkimuksessa haastatellun Nordean sijoitusneuvojan mukaan vaikuttaa ilmastonmuutokseen sijoittamalla yhtiöihin, joilla on tarkoitus vähentää omaa hiilijalanjälkeään. Lisäksi tutkimuksessa todetaan, että sijoittamalla ilmastonmuutosta parantaviin yrityksiin, mahdollistetaan se, että suomalaiset yhtiöt pystyvät tehokkaammin kehittämään liiketoimintaansa. Ilman vastuullisia sijoittajia tämä voisi olla Suomen kokoisessa maassa usein mahdotonta.

Avainsanat	Vastuullinen sijoittaminen, ilmastonmuutos, vastuullisuus, ympäristövaikutukset
------------	---

ABSTRACT

Author	Ilari Karikko
Title	Impacts of Responsible Investment on Climate Change in Finland
Year	2019
Language	Finnish
Pages	38 + 1 Appendice
Name of Supervisor	Jukka Paldanius

Responsible investing and its impacts on climate change have become global megatrends during the last few years. Climate change is a globally known topic. Consumers, politicians and organizations can easily be perceived as supporters of responsible and sustainable development, but even more of the Finnish companies and investors are committing themselves to the principles of responsible investment. In this thesis I have analyzed whether Finnish investors or companies can influence the climate and environment change with their responsible investments.

This thesis described what responsible investing is and the responsibilities that come with it. It is also studied ethical investing briefly. This thesis concentrated on the key factors in Finland. For the thesis I interviewed an investment advisor from Nordea Bank and read previous studies in the field. These results are presented in the thesis.

Environmental values and companies acting in responsible ways are noticed when responsible investing is discussed. This study noticed that even the best Finnish environmentally active companies and the best investors cannot save the world against climate change, but their contribution is an essential element of society's climate project. According to the investment advisor at Nordea Bank even one individual person can make a positive impact on the climate change by investing in companies that aim to reduce their carbon footprint. In addition, the study states that by investing in companies that cause less climate change will enable Finnish companies to develop their business more efficiently. This would be impossible in a small country like Finland without responsible investors.

Keywords	Responsible investment, climate change, sustainability, environmental impact
----------	--

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	VASTUULLINEN SJOITTAMISEN PERUSKÄSITTEET JA TAUSTA....	9
	2.1 Vastuullisen sijoittamisen taustaa	9
	2.2 Sijoituskohteen vastuullisuuden määrittäminen	10
	2.3 Vastuullisen sijoituskohteen tunnistaminen.....	11
3	VASTUULLISEEN SJOITUSKOHTEESEEN VAIKUTUS SUOMESSA	13
	3.1 Yhteiskuntavastuullinen sijoittaminen Suomessa.....	13
	3.2 Ihmisten toimet ja motiivit vastuullisen sijoittamisen edistäjinä.....	14
	3.2.1 Arvot	15
	3.2.2 Tuottotekijät	16
	3.2.3 Toimintaympäristö	17
	3.3 Aktiivinen omistajuus	18
	3.3.1 Vaikuttaminen ja osallistuminen yhtiökokouksissa.....	18
	3.3.2 Vaikuttaminen keskustelujen kautta	19
	3.4 Yrityksien toimet vastuullisen sijoittamisen kehittäjinä	20
	3.5 Vastuullisuuden edistäminen finanssialalla Suomessa	21
4	VASTUULLINEN SJOITTAMINEN ILMASTONMUUTOKSEN KANNALTA	23
	4.1 CDP-arviointi ilmastonmuutoksen torjunnassa	23
	4.2 Vastuullinen sijoittaminen ja ilmastonmuutos Suomen näkökulmasta ..	24
5	VASTUULLISEN SJOITTAMISEN TUOTOT JA TUOTTEET.....	26
	5.1 Vastuullisuuden yhteys tuottoon.....	26
	5.2 Sijoittaminen suoraan listattuihin osakkeisiin	27
	5.3 Sijoittaminen vastuullisiin rahastoihin.....	28
6	TULOKSET	30
	6.1 Nordean vastuullisen sijoittamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ja tuotto-odotukset.....	30

6.2 Nordean vastuullisuus ja vastuullinen toiminta ympäristöarvojen vaikutuksessa.....	31
6.3 Muiden havainnoimia tuloksia.....	32
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	34
LÄHTEET.....	35

LIITELUETTELO

LIITE 1. Tutkimuksen haastattelukysymykset

1 JOHDANTO

Vastuullisuus on nykyisin noussut tärkeäksi kriteeriksi ja megatrendiksi, kun sijoittajat arvioivat yrityksen tuotteita ja palveluita sekä itse yhtiötä sijoituskohteenä. Sosiaalisessa mediassa yrityksistä on saatavilla runsaasti erilaista tietoa ja vastuuttomaksi koettu toiminta tulee nopeasti ilmi. Hyvän maineen voi menettää nopeasti ja sen myötä menetetään myös tärkeimmät sidosryhmät kuten sijoittajat.

Vastuullinen sijoittaminen on kasvattanut suosiotaan yhä enemmän keskeisenä sijoitusteemana, ja vastuullisuus otetaan nykyisin lisääntyvässä määrin huomioon tärkeänä osa-alueena myös Suomessa. Riskan (2012, 10) mukaan alkusysäys Suomessa tähän tapahtui vuonna 2010, jolloin perustettiin FINSIF (Finland's Sustainable Investment Forum Ry), jonka tarkoituksena on edistää vastuullista sijoittamista Suomessa. Aiheena vastuullinen sijoittaminen toistuu myös koko ajan enemmän joukkotiedotusvälineissä ja sosiaalisessa mediassa liittyen lisääntyneeseen huoleen esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksista.

Useampi suomalainen on viime aikoina kiinnostunut erilaisista sijoitusratkaisuksista ja perinteisen sijoittamisen rinnalle on noussut monet vastuullisuuteen tähtäävät sijoitusinstrumentit. Päätös sijoittaa merkitsee aina myös eettistä ja ympäristö vastuullista kannanottoa ajattelipa sijoittaja sitä itse tai ei. Sijoittaminen eri muodoissaan on aina kiinnostanut itseäni, mutta vastuullinen sijoittaminen on vasta 2010-luvulla noussut yhä enemmän puheenaiheeksi ja siksi tartuin aiheeseen. Lisäksi lopullisesti mielenkiintoni heräsi, kun näin uutisissa aiheen, jossa esitettiin Nordean tekemä tutkimus, jossa havainnollistettiin, että sijoittaminen Nordean eläkevakuutuksiin on huomattavasti tehokkaampi keino vastuullisuuteen ilmastonmuutosta vastaan kuin lentämisen, autoilun ja lihansyönnin vähentäminen yhteensä.

Tutkimuksessani pohditaan, voiko yksittäinen suomalainen omilla vastuullisilla sijoitusratkaisullaan vaikuttaa maapallon tämän hetken suurimpaan ympäristöhaasteeseen ilmastonmuutokseen ja sen eri ympäristövaikutuksiin. Ilmastonmuutoksella tarkoitetaan ilmakehän lisääntyvästä kasvihuonekaasupitoisuudesta aiheutuvaa globaalia ilmaston lämpenemistä. Tutkijoiden mukaan maapallon keskilämpötila nousee ihmisten toimien takia vuoteen 2100 mennessä todennäköisesti noin

1,5-6 astetta. Ilmastonmuutoksen oletetaan aiheuttavan jäätiköiden sulamista, vedenpinnan nousua, sään ääri-ilmiöiden yleistymistä, kuivuutta ja aavikoitumista sekä näistä johtuvaa elintilan kapenemista. (Harmaala & Jallinoja 2012, 36.)

Lisäksi tutkimuksessa pohditaan, millaisia keinoja ja sijoitustuotteita on suomalaisilla käytössä. Tutkimuksessa mietitään myös yritysten ja ihmisten toimien merkitystä vastuullisen sijoittamisen edistäjänä. Näiden ajatusten ja kysymysten pohjalta työssä on haastateltu myös Nordean sijoitusneuvojaa, jonka kautta selviää Nordean painotusalueita vastuullisen sijoittamisen ympäristöarvoihin.

2 VASTUULLINEN SJOITTAMISEN PERUSKÄSITTEET JA TAUSTA

Vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan ympäristöasioiden, sosiaaliseen vastuuseen liittyvien tekijöiden sekä hallintotapa-asioiden eli ns. ESG-asioiden huomiointia sijoitustoiminnassa siten, että salkun tuotto- ja riskiprofiili paranevat. ESG-asioiden huomioimisella sijoittaja hakee myös yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä omalle toiminnalleen. Vastuullisessa sijoittamisessa ei ole olemassa yhtä tai ainoaa tapaa sijoittaa vastuullisesti, vaan jokainen sijoittaja valitsee omaan sijoitussuunnitelmaansa sopivat työkalut. Sijoittaja voi huomioida ESG-asiat sijoitustoiminnassa eri lähestymistapoihin nojautuen, ja vastuullista sijoittamista on mahdollista tehdä kaikissa omaisuuslajeissa. (Hyrskke, Lönnroth, Savilaakso & Sievänen 2012, 11.)

2.1 Vastuullisen sijoittamisen taustaa

Kuten aiemmin todettiin vastuullinen sijoittaminen ottaa huomioon esimerkiksi yrityksen ympäristövaikutukset, hallintotapa- ja yhteiskuntavaikutukset. Näitä tarkastellaan niiden mahdollisuuksien ja uhkien taloudellisesta näkökulmasta. Eettisessä sijoittamisessa asiakas sitä vastoin valitsee sijoituskohteita henkilökohtaisten arvojen mukaan. (Lukkari 2018, 15)

Perinteisimmillään eettinen sijoittaminen on tarkoittanut sitä, että vältetään sijoittamista vastuuttomassa liiketoiminnassa mukana olevien yritysten osakkeisiin. Tällaisia liiketoimintoja ovat perinteisesti olleet alkoholin, tupakan ja aseiden valmistus ja kauppa sekä aikuisviihde ja uhkapeli. Joskus myös ympäristöä raskaasti kuormittavat liiketoimet on katsottu vastuuttomiksi. Näin sijoittaja rajaa kohteidensa ulkopuolelle epämiellyttävinä pitämiään yrityksiä ja toimialoja. Tämä poissulkeva, negatiivinen arvottamistapa oli 1990-luvulle asti tyypillistä eettistä sijoittamista, mutta sittemmin sen käyttö on huomattavasti vähentynyt. (Joutsenvirta, Halme, Jalas & Mäkinen 2011, 311.)

Käsitteet ja niiden määritelmät eivät ole vielä täysin vakiintuneet, minkä takia eri toimijat saattavat käyttää eettistä sijoittamista ja vastuullista sijoittamista ristikkäin. (Hyrskke ym. 2012, 21.)

2.2 Sijoituskohteen vastuullisuuden määrittäminen

UNIPRI:n (United Nations Principles for Responsible Investment) eli Yhdistyneiden kansakuntien vastuullisen sijoittamisen periaatteet sisältävät ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyviä tekijöitä eli ESG-tekijöitä (Environment, Social & Governance). Periaatteina on integroida ESG-tekijät sijoituspäätöksiin ja -analyysiin. Toinen kantava ajatus on toimia aktiivisena omistajana ja pitää huolta siitä, että ESG-asioita sovelletaan omistajakäytäntöihin. Lisäksi pyritään saamaan riittävästi selkoa kohdeyritysten ESG-asioista. Neljäntenä teemana on edistää UNIPRI:n toteutumista ja hyväksymistä rahoitus- ja sijoitusosalalla. Viidentenä tavoitteena on toimia yhdessä, jotta periaatteita pystytään yhdessä soveltamaan tehokkaasti ja parantamaan tarvittaessa. Kuudentena seikkana on raportoida vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin liittyvistä toimista ja niiden toteuttamisesta. (Isomäki 2016, 9.)

Ennen vastuullisen sijoittamisen päätöstä sijoittaja tarvitsee tietoa varteenotettavien sijoituskohteidensa toiminnasta ja suorituskyvystä. Sijoittaja voi tehdä sijoituspäätöksen joko oman analyysinsä perusteella tai erilaisten tarjolla olevien analyysipalveluiden avulla. Päätöksenteossa voi sijoittajalla käytettävien yritysvaluuttojen kriteerien määrä ja analyysin syvällisyys vaihdella todella paljon.

Vastuutonta liiketoimintaa harjoittavien yritysten välttämistä sijoitusstrategiana on kritisoitu 2000-luvulla vahvasti. Usein kyseenalaistetaan aiheuttaako kielteisinä pidettyjen yhtiöiden sulkeminen sijoitussalkun ulkopuolelle mitään olennaisia muutoksia yritysten arkipäivän käytännöissä. Voidaan myös pohtia edistääkö näiden yritysten karttaminen muutosta kohti vastuullisempaa taloutta, jos yrityksiin ei mitenkään muuten pyritä vaikuttamaan. Lisäksi voi helposti tapahtua myös niin, että, jos sijoitussalkusta on suljettu pois vain muutamia toimialoja, salkkuun jää yhtiöitä, joilta löytyy yllättäviä seikkoja taustoistaan, kuten kytkentöjä asekauppaan. Suosimista eli positiivista arvottamista on hyödynnetty sijoituspäätösten te-

ossa 1990-luvulta alkaen. Tällöin sijoittaja etsii yhtiöitä, jotka ovat sitoutuneet vastuullisiin liiketoimintatapoihin tai jotka tuottavat vastuullisina pidettäviä tuotteita tai palveluita. Sijoittaja pyrkii näin palkitsemaan yhteiskuntavastuussa erityisen kunnostautuneita yhtiöitä. Tämän paras luokassaan -ajattelun mukaan parhaita käytäntöjä kannattaa palkita kaikissa yhtiöissä lähes toimialasta riippumatta. Toisaalta voidaan puhua myös arvoa lisäävästä vastuullisesta sijoittamisesta. Tällöin ajatellaan, että yhtiön vastuullisuus ympäristö- ja sosiaalisissa kysymyksissä kertoo yrityksen hyvästä liikkeenhoidosta ja samalla pienemmistä riskeistä. Kyseinen lähestymistapa vaatii kuitenkin syvällistä analyysiä sijoituskohteeksi aiotusta yrityksestä ja sen kilpailijoista. (Joutsenvirta ym. 2011, 311-312.)

Sijoittaja voi hankkia tietoa potentiaalista sijoituskohteista monien kanavien kautta. Jos sijoittajalla ei ole halua tai kykyä analysoida yhtiöitä syvällisemmin, hän voi käyttää analyysipalveluita, joita on 2010-luvulla tullut markkinoille koko ajan enemmän. Muutamat näistä luokituslaitoksista auttavat kokoamaan myös kestävän kehityksen osakeindeksejä, joiden käyttöön sijoittavat ovat turvautuneet. Yrityksistä tehdään myös jatkuvasti mainetutkimuksia ja yritysanalyyskejä, joiden tuloksista voi olla hyötyä sijoituskohdetta arvioitaessa. (Joutsenvirta ym. 2011, 312.)

2.3 Vastuullisen sijoituskohteen tunnistaminen

Mähkä & Lehtipuu (2019) kuvaavat hyvin tunnusmerkit siitä, miten tavallinen sijoittaja osaa poimia lukuisten yhtiöiden joukosta vastuullisen sijoituksen. Vastuullisuus on noussut keskeisimmäksi, mutta samalla haastavimmaksi sijoitustee-mäksi. Tavallinen ihminen voi ajatella yritysvastuuta ihan eri näkökulmasta kuin mitä sijoitusmaailman vastuullisuus käytännössä on.

Vastuullista sijoitusta ja sen vastuullisuutta miettiessä kannattaa huomioida, että yritysmaailman vastuullisuus ei tarkoita maailmanparantamista vaan se on toiminnan auditointia, vastuullisuusraportointia ja kestävän kehityksen edistämistä. Vastuullisuuden pitää läpäistä kaikki tekeminen ja strategia. Tämä on yrityksillekin tärkeää, sillä vastuullisuudesta huolehtiminen ehkäisee skandaaleja, joka on sijoittajan kannalta hyvä asia. Vastuulliset yhtiöt eivät yleensä jää toiminnantarkastuksissa kiinni negatiivisista asioista. (Mähkä & Lehtipuu 2019, 179.)

Yhä useammin vastuullisuus on myös aktiivista kannanottamista ja hyvien asioiden kuten tasa-arvon edistämistä. Näihinkin pystytään perehtymään yrityksen vastuullisuusraportista. Samassa yhteydessä voidaan todeta, että vastuullisuuskysymykset ovat kaukana yksioikoisesta. Yhtiöt voivat päästä mukaan erilaisiin vastuullisuusindekseihin, vaikka niiden toiminta olisi lähtökohtaisesti ympäristön kannalta kestävämpiä. H&M on tällaisesta toiminnasta yksi esimerkki myös Suomen toiminnoissaan. Yhtiö on terävöittänyt halpavaatetoimialalle poikkeuksellisella tavalla vastuullisuutta esimerkiksi järjestämällä vaatteille kierrätystä ja etsimällä ympäristölle ystävällisempiä materiaaleja. Tämä ei kuitenkaan poista sitä seikkaa, että halpavaatteet kuormittavat ympäristöä tarpeettomasti, kun niitä ei ole tarkoitettukaan pitkäaikaiseen käyttöön. (Mähkä & Lehtipuu 2019, 180.)

Instituutiomaailmassa eli rahastoissa ja eläkeyhtiöissä vastuullisuutta tarkastellaan ESG-analyysin kautta. ESG-analyysit tarkastelevat sitä, millainen vaikutus yhtiöllä on ympäristöön ja yhteiskuntaan sekä sitä, miten esimerkiksi niiden kirjanpito on järjestetty. ESG-analyysi vaatii kuitenkin laajaa perehtymistä yhtiöön eikä se käytännössä ole tavalliselle yksityissijoittajalle sopiva työkalu. Vastuullista sijoituskohdetta valittaessa on yksi tapa edetä niin, että sijoitusinstrumenteiksi valitaan tuotteita, jotka voivat parantaa maailmaa ja samalla ratkoa isoja yhteiskunnallisia ongelmia. Tällaisia sijoituskohteita löytyy pohtimalla megatrendejä, esimerkiksi ilmastonmuutosta. Sijoittajan on kuitenkin oltava tarkkana riskinottokyvysään, että hän ei valitsi salkkuunsa vain uusinta, lupaavinta teknologiaa. Tällainen teknologia voi jo hyvin pian olla vanhentunutta. Voidaan myös valita sijoituskohteiksi vastuullisia rahastoja, joiden vastuullisuus pohdinnat on jo valmiiksi tehty sijoittajan puolesta ESG-analyysiä käyttäen. Lopuksi voidaan todeta arvioitaessa vastuullisen sijoituksen tunnistamista, että vastuullinen sijoittaminen ei todellakaan ole hyväntekeväisyyttä. Kestävän kehityksen periaatteiden mukaan sijoittavien rahastojen on todettu vertailussa pärjäävän tavallisille rahastoille. Ylipäätään normaalit sijoittamisen säännöt pätevät siis yhtä hyvin vastuullisuuteenkin. (Mähkä & Lehtipuu 2019, 181.)

3 VASTUULLISEEN SJOITUSKOORTEeseen VAIKUTUS SUOMESSA

Vastuullista toimintaa ja julkikuvaa ei rakenneta maineen hallinnan tai kauniiden yritysraporttien avulla. Vastuullisuus on toimintatapa, joka läpäisee yrityksen kaikki toiminnot johtamisesta alkaen sekä ohjaa yrityksen strategisia valintoja. Silvola & Landau (2019, 9) toteaa osuvasti hallitusammattilaisen Anne Brunilan sanoin: ”Pelkkä lain ja säädösten noudattaminen ei useinkaan riitä. Menestyäkseen yrityksen pitää ymmärtää, mikä on yhteiskunnallisesti hyväksyttävää toimintaa ja mikä ei”.

3.1 Yhteiskuntavastuullinen sijoittaminen Suomessa

Yhteiskuntavastuullinen sijoittaminen on tällä hetkellä erittäin ajankohtainen aihe sijoittamisessa niin Suomessa kuin maailmallakin. Aihe on kasvanut merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana ja tullut tutuksi suuremmalle yleisölle. Suomessa yhteiskuntavastuulliseen sijoittamiseen otettiin kehitysaskel kesäkuussa 2010, kun FINSIF eli suomalaisen vastuullisen sijoittamisen foorumi perustettiin.

Yhteiskuntavastuullinen sijoittaminen tarkoittaa sijoittamista, joka ottaa huomioon ympäristöä koskevat tekijät samoin kuin sosiaaliset tekijät hyvän hallintotavan taloudellisen näkökulman lisäksi. Osana sijoituspäätöksiä on yrityksen vastuu sekä sosiaaliset asiat. Tarkoituksena on huomioida sijoittajan rahoitukselliset sekä sijoituksen vaikutus yhteiskuntaan. Yhteiskuntavastuullisesta sijoittamisesta käytetään useampia eri nimityksiä, joista yleisimmät ovat aiemmin mainittu eettinen sijoittaminen ja yhteiskuntavastuullinen sijoittaminen. Ajan kuluessa kuitenkin yhteiskuntavastuullinen sijoittaminen on määritelmänä korvannut eettisen sijoittamisen. (Riskä 2012, 16.)

Yhteiskuntavastuullisen sijoittamisen käsite ei ole yksiselkoinen. Sillä voidaan tarkoittaa sijoittamisen välttämistä yrityksiin, jotka ovat tekemisissä epäeettisten asioiden kanssa, mutta muitakin määritelmiä on olemassa. Nykyään sijoittavat saattavat karttaa esimerkiksi osakkeita, jotka ovat yhteydessä aseisiin tai ydinvoimaan. Rahastoyhtiöt ovat kehittäneet rahastoja, jotka sijoittavat osakkeisiin, jotka

täyttävät yhteiskuntavastuullisuuden kriteerit. Osa yhteiskuntavastuullisista sijoittajista haluaa tuntea tekevänsä oikein, mutta monia aktiivisia yhteiskuntavastuullisia sijoittamista kannattavia motivoi halu muuttaa maailmaa. Suomalainen vastuullisen sijoittamisen foorumi kiteyttää yhteiskuntavastuullisen sijoittamisen päämääräksi vastuullisuuskriteereiden sulauttamisen osaksi koko yrityksen päätöksentekoprosessia sekä sijoituspäätöksiä. (Riska 2012, 16.)

Suomessa yritysten yhteiskuntavastuullisuus on edennyt vuosien kuluessa vaiheesta toiseen koko ajan parantuen. Ketola (2005, 10) toteaa, kuinka suomalaiset suuryritykset: Kesko, S-ryhmä, Fortum ja Nokia olivat jo vuonna 2005 kehittyneet yhteiskuntavastuujattelussaan pidemmälle julkaisten yhteiskuntavastuuraportin, jossa ne käsittelivät kaikkia kolmea taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen vastuun alaansa. Nykyisin tällaisesta toimintamallista on tullut yleistä, joka edesauttaa myös vastuullisia sijoittajia päätöksenteoissaan. Kuitenkin vasta vuodesta 2018 alkaen suuret suomalaiset yritykset on velvoitettu julkaisemaan eitaloudellista tietoa perinteisten tilinpäätöstietojen ja osavuosikatsauksissa julkaisujen taloudellisten tietojen lisäksi. (Silvola & Landau 2019, 10.)

Ketola (2005, 10) toteaa lisäksi, että jatkossa myös uudistunut kirjanpitolaki edellyttää yrityksen toimintakertomukseen tietoja ja tunnuslukuja, jotka koskevat yrityksen ympäristötekijöitä ja henkilöstöä.

3.2 Ihmisten toimet ja motiivit vastuullisen sijoittamisen edistäjinä

Sijoittajalla voi olla erilaisia ja usein rinnakkaisiakin syitä sijoittaa vastuullisesti. Vastuullisen sijoittamisen motiiveihin vaikuttavat niin sijoittajan arvot, tuottotekijät kuin toimintaympäristö.

Sijoittajilla on oma arvomaailmansa, jotka heijastuvat sijoitustoimintaan. Arvot luovat pohjan ihmisen vastuullisen sijoittamisen valinnoille ja vaikuttavat myös siihen, millä tavalla hän sijoittaa vastuullisesti. Sijoittajan arvot voivat perustua eettisiin näkökulmiin tai niihin voi kuulua myös muita arvoja. Sijoitustoiminnan tarkoitus on lähes aina hakea tuottoa. Tuoton edistäminen on siten vastuulliseen sijoittamiseen liittyvä perusominaisuus. Huomioimalla vastuulliset näkökulmat

sijoitustoiminnassa, sijoittaja pyrkii parantamaan sijoitussalkun tuotto- ja riskisuhdetta. Sijoittajan toimintaympäristö vaikuttaa olennaisesti vastuullisten sijoituskäytäntöjen muotoutumiseen. Paikalliset olosuhteet ja kulttuuri luovat sijoittajalle erilaisia toimintamahdollisuuksia, ja sijoittajan sidosryhmät esittävät omalta osaltaan odotuksia sijoitustoiminnan vastuullisuudesta. (Hyrskke ym. 2012, 33.)

Vastuullisen sijoittamisen motiiveihin vaikuttavat tekijät ovat yhteydessä toisiinsa, ja siksi sijoittajalla on harvoin vain yksi syy sijoittaa vastuullisesti. Hyrskke ym. (2012) esittää, miten sijoittajan arvot, tuotto ja toimintaympäristö liittyvät yhteen ja miten ne vaikuttavat toisiinsa. Arvot toimivat vastuullisen sijoittajan lähtökohdiana, ja näihin arvoihin vaikuttaa myös ympäröivä yhteiskunta. Yhteiskunnan kehittymisen myötä sijoittajan toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti, mikä osaltaan vaikuttaa sijoittajan arvomaailmaan. Toisaalta Hyrskke ym. (2012, 33) korostaa, että sijoittajan toimintaympäristö perustuu laajasti yhteiskunnan arvoihin. Tuoton hakeminen on sijoitustoiminnan lähtökohtainen tarkoitus, mutta tuoton hankintatavat ja tuottotavoitteet muotoutuvat sijoittajan arvojen ja vallitsevan toimintaympäristön mukaan.

Isomäki (2016, 23) toteaa myös tutkimuksessaan, että vastuullisen sijoittamisen rahastoon sijoittaneet eivät ole niin herkkiä ottamaan rahojansa pois, jos tuotto on ollut negatiivista. Toisin sanoen vastuullisen sijoittamisen rahastoon sijoittaneet tahot pitävät ei-taloudellisia tekijöitä tärkeinä, eivätkä ainoastaan keskity riskituottojen maksimointiin. Lisäksi Isomäki (2016, 24) on todennut, että rahastoyhtiöiden oma vastuullisen sijoittamisen tutkimusosasto vetää sijoittajia puoleensa, ja näiden rahastojen tulovirrat ovat usein suurempia.

3.2.1 Arvot

Monella yksityishenkilöllä on syviä, omaa elämää ja toimintaa ohjaavia arvoja. Joskus tämä arvomaailma nousee niin vahvasti esille, että se halutaan liittää osaksi sijoitustoimintaa. Arvot voivat olla ihmisen tai hänen edustamansa yrityksen missiota tai ydintoimintaa, jolloin sijoittaja haluaa sijoitustoimintansa kautta edistää arvomaailmansa tuotteita tai sitten olla kokonaan osallistumatta tiettyyn toimintaan, joka ei tue tavoitteita. Tuoton hakeminen saattaa olla arvojansa noudattavalle

sijoittajalle toissijainen määränpää, jolloin hän hyväksyy alhaisemman tuoton saavuttaakseen arvoihinsa liittyvät tavoitteet.

Kirkolliset yhteisöt ovat eettisiin arvoihin pohjautuvan sijoittamisen uranuurtajia Suomessa. Nykyään monet muutkin organisaatiot toteuttavat omia arvojaan sijoitusmarkkinoilla ja luovat omalta osaltaan uusia vastuullisia sijoitusmalleja. Keuhkosyöpäsäätiöt karsivat tupakkatuotteita ja ympäristöjärjestöt suosivat uusiutuvaa energiaa kehittäviä sijoituskohteita. Sijoittajalla voi olla myös muita eettisiä arvoja, joita hän haluaa huomioida sijoitustoiminnassa.

Arvot ovat näkyneet entistä selkeämmin myös suomalaisten keskuudessa. Ympäristötietoisuus on kasvanut, ja ihmiset ovat huolissaan ihmisoikeuksien toteutumisesta. Kansalaisjärjestöt edistävät jäsentensä arvoja yhteisellä rintamalla. Vauhdikkaasti kehittyvässä tietoyhteiskunnassamme uutisia virtaa jatkuvasti kansalaisille. Yritysten aiheuttamista ympäristövahingoista uutisoidaan reaaliaikaisesti ja sosiaalisen median kannustamina kuluttajat ympäri maailmaa saattavat boikotoida välittömästi kyseisten yritysten tuotteita. Paremman tiedonsaannin ansiosta ihmiset osaavat vaatia vastuullisempaa toimintaa niin yrityksiltä kuin päätöksentekijöiltä. (Hyrskke ym. 2012, 34.)

3.2.2 Tuottotekijät

Vastuullinen sijoittaminen on monelle sijoittajalle myös riskienhallintatyökalu ja tuottoa edistävä tapa sijoittaa. Vastuullinen sijoittaja hakee perusteellisempaa tietoa yrityksen ESG-tekijöistä eli toiminnasta ympäristöä, sosiaalisia tekijöitä ja hallinnointitapoja koskevissa asioissa. Hyrskke ym. (2012, 35) toteaa, että ymmärtämällä yritystä ja sen toimialaa laajemmasta perspektiivistä, sijoittaja pystyy tekemään syvällisemmän riskianalyysin ja tuottoarvion yrityksen toimintaedellytyksistä.

Monet ESG-asioihin liittyvät tekijät, kuten kasvihuonepäästöjen määrä ja niiden vähentäminen, ovat usein yhteydessä pidemmän aikavälin kehitykseen ja vaikeasti ennakoitaviin poliittisiin päätöksiin. Siksi vastuullinen sijoittaminen vaatii sijoittajalta kärsivällisyyttä ja pitkäaikaista sijoitushorisonttia. Seuraamalla pankkien ja

sijoittajayhteisön sijoitustoimintaa sekä esittämällä kysymyksiä jokainen voi edistää pitkäjänteistä ja vastuullista sijoitustoimintaa. Vastuullisen sijoittamisen tekeminen sijoitustuotto- ja riskienhallintanäkökulmasta ei sulje pois sijoittajan omien arvojen huomioimista sijoitustoiminnassa. Niitä voidaan yhdistää sijoitustoimintaan monella eri lähestymistavalla. (Hyrskke ym. 2012, 36.)

3.2.3 Toimintaympäristö

Sijoittajan toimintaympäristö vaikuttaa olennaisesti vastuullisen sijoittamisen kehitykseen ja lähestymistapoihin. Toimintaympäristön kehitysaste vaikuttaa myös sijoittajan mahdollisuuksiin toteuttaa vastuullista sijoittamista saatavilla olevien sijoitusratkaisujen muodossa. Toistaiseksi vastuulliseen sijoittamiseen liittyvää lainsäädäntöä on käytössä vain muutamissa maissa.

Ihmiset edellyttävät niin yrityksiltä kuin instituutiosijoittajilta vastuullista toimintaa. Sijoittaja on riippuvainen yhteiskunnan tuesta ja sidosryhmien hyväksynnästä. Sidosryhmien haastamana sijoittajan täytyy jatkuvasti kehittää toimintaansa sosiaalisen toimiluvan säilyttämiseksi. Liiketoiminnan hyvä maine on ensisijaisen tärkeä sekä yrityksille että instituutiosijoittajille. Kyseenalainen toiminta jollakin yksittäisellä toiminta-alueella heijastuu helposti koko organisaation julkisuuskuvaan tai brändiin. Tavallisesti media välittää sijoittajan toiminnasta tietoa, jonka perusteella sidosryhmät alkavat reagoida. Sijoittaja, jolla on selkeä sijoitussuunnitelma vastuullisuusnäkökulmien osalta, pystyy paremmin perustelemaan sijoitusvalintoihin myös mediakohun keskellä. (Hyrskke ym. 2012, 36-37.)

Sijoittajat pyrkivät ennakoitavasti kehittämään toimintaansa huolehtiakseen positiivisesta julkisuuskuvasta. Käytännössä tämä näkyy vastuullisen sijoitustoiminnan motiivina, jolloin sijoittaja pyrkii rakentamaan sijoitussalkun, josta ei löydy epämääräisiksi lueteltuja sijoituskohteita ulkopuolisten tarkastelussa. Sijoittaja voi myös itse hakea tai ostaa ulkopuolelta tietoja ja palveluita sijoituskohteiden vastuullisuuden arvioimiseksi ja edistämiseksi.

Vastuullisen instituutiosijoittajan työskentelyyn kuuluu myös läpinäkyvyys. Hyrskke ym. (2012, 37) toteaa kuitenkin, että läpinäkyvyys voi kuitenkin myös pe-

lottaa sijoittajaa tilanteessa, jossa vain harvat sijoittajat julkaisevat tietoja omasta vastuullisesta sijoituspolitiikastaan. Avaamalla omia vastuullisia sijoitusperiaatteitaan, sijoittaja asettaa itsensä alttiiksi julkiselle keskustelulle. Toisaalta avoimuuteen liittyy myös mahdollisuuksia, jotka oikein hyödynnettyinä tarjoavat sijoittajalle tilaisuuden kuvata omaa toimintaa mahdollisten väärinkäytösten poistamiseksi.

3.3 Aktiivinen omistajuus

Sijoittaja tai omistaja voi edistää yritysten vastuullisuutta ja hyvää hallintoa vaikuttamalla esimerkiksi yhtiökokousten ja keskustelujen kautta. Kun sijoituskohdeiden valinnalla on merkitystä ensisijaisesti sijoitusten tuotto- ja riskiprofiilin näkökulmasta, kyseisellä aktiivisella omistajuudella voidaan pääsääntöisesti vaikuttaa positiivisesti reaali maailmaan.

3.3.1 Vaikuttaminen ja osallistuminen yhtiökokouksissa

Sijoittajat kokoavat julkisiin omistajaohjauksen periaatteisiin odotuksensa omistamilleen yhtiöille sekä tiedot siitä, miten he käyttävät omistajan oikeuksiaan. Periaatteet sisältävät yleisesti sijoittajan linjauksia yhtiöiden palkitsemiseen, hallituksen valintaan, pääomarakenteen muutoksiin ja yleistyvässä määrin myös vastuullisuuteen liittyen. Tällä hetkellä laki edellyttää suomalaisista sijoittajista työeläkeyhtiöitä julkistamaan omistajaohjauksen periaatteet. (Silvola & Landau 2019, 47.)

Sijoittajaomistaja voi käyttää muodollista valtaa yhtiöiden varsinaisissa ja ylimääräisissä yhtiökokouksissa. Lisäksi Silvola & Landau (2019, 48) korostaa, että omistajilla on usein mahdollisuus vaikuttaa hallituksen valintaan nimitysprosessien kautta tai asettaa edustajia hallitukseen. Osa sijoittajista voi tässä yhteydessä kiinnittää vastuullisuusnäkökulmasta huomiota esimerkiksi monimuotoisuuteen, erityisesti naisten osuuden lisäämiseen yhtiöiden hallituksissa.

Monet yhtiöt keskustelevat suurimpien omistajiensa kanssa keskeisistä esityslistan kohdista ennen yhtiökokousta. Erityisesti tällaista tapahtuu silloin, kun asialistaan sisältyy ristiriitoja omistajien linjauksiin nähden. Suomalaisissa yhtiökokouksissa

äänestykset ovat harvinaisia ja poikkeavat näkemykset pyritään yleensä selvittämään suurimpien omistajien kanssa jo ennen kokouksia. Ennakkokeskustelujen ansiosta yksittäisillä sijoittajilla voi olla myös vaikutusvaltaa esityslistan kohtiin enemmän kuin omistusosuutensa suhteessa, mikäli edistettävät näkökohdat ovat yhtiön hyvän hallintotavan näkökulmasta olennaisia eli ovat sellaisia hyviä käytäntöjä, joiden edistäminen on myös yrityksen ja muiden omistajien etu. (Silvola & Landau 2019, 48.)

Suomalaisilla osakkeenomistajilla on mahdollisuus tuoda myös omia esityksiään yhtiökokousten päätettäväksi silloin, kun ne liittyvät yhtiökokouksen käsiteltäväksi kuuluviin asioihin ja jos asiaa vaatii kirjallisesti hallitukselta riittävän aikaisin. Suomessa esityksen saamiseksi yhtiökokouksen käsiteltäväksi riittää yksikin osakkeenomistaja, kun taas muissa maissa vaaditaan esimerkiksi tietty prosenttiosuus yhtiön osakkeista. Suomessa instituutiosijoittajien ehdotukset ovat kuitenkin olleet harvinaisia. (Silvola & Landau 2019, 49.)

3.3.2 Vaikuttaminen keskustelujen kautta

Sijoittajilla on vaikutusvaltaa yrityksiin myös epävirallisten keskustelujen kautta. Vaikuttamisen onnistuminen riippuu omistuksen koosta, sijoittajan yhteiskunnallisesta painoarvosta ja muusta toimintaympäristön kehityksestä. Usein vastuullisuutta edistävän omistajan kuunteleminen on myös yhtiön etu, koska samankaltaisia odotuksia ja vaatimuksia voi tulla useilta yhtiön sijoittajilta ja viranomaisilta. Vaikuttamisen laajuus vaihtelee yksittäisistä keskusteluista pidempiaikaisiin vaikuttamisprosesseihin. Yksittäinen aihe voi olla esimerkiksi raportointipyyntö tiettyistä vastuullisuuden osa-alueista, kuten ilmatoriskeitä liittyen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

Laajemman vaikuttamisen lähtökohtana on usein jokin julkisuuteen tullut yhtiön toiminnan epäkohta, esimerkiksi tiedot työelämän oikeuksia, ympäristövahinkoja ja korruptiota koskevien kansainvälisten normien rikkomisesta. Usein vaikuttamisen tavoitteena on, että epäkohta poistuu ja yhtiö osaa ehkäistä vastaavia ongelmia myös tulevaisuudessa. Lisäksi vastuulliset sijoittajat tekevät proaktiivista vaikuttamista, jonka tarkoituksena on varautua toimialan yleisiin, kuten hyvään hallin-

toon, veteen tai ilmastovaikutuksiin liittyviin riskeihin. Proaktiivisella vaikuttamisella pyritään usein vähentämään sijoitusriskejä tai kehittämään sijoituskohteiden vastuullisuutta. (Silvola & Landau 2019, 52.)

Usein sanotaan, että omistajana voi vaikuttaa enemmän kuin myymällä sijoitukset. Myymisen jälkeen yhtiön linjaukset ovat uusien omistajien käsissä eikä heidän suhtautumisestaan vastuullisuuteen ole takeita. Käytännössä Silvolan & Landau (2019, 53) mukaan sijoituskohteen poissulkeminen on keskeinen keino sellaisissa tilanteissa, joissa vaikuttamisella ei voida aikaansaada muutosta tai joissa vaikuttaminen osoittautuu tuloksettomaksi. Lisäksi epäkohdat voivat olla sellaisia, joita sijoittaja ei voi hyväksyä. Osa sijoittajista voi jatkaa keskusteluja sijoitusten myynnin jälkeenkin, jolloin tavoitteena voi olla edistää tilanteen kehittymistä parempaan suuntaan ja pystyä sen ansiosta sijoittamaan yhtiöön uudestaan tulevaisuudessa.

3.4 Yrityksien toimet vastuullisen sijoittamisen kehittäjinä

Yritysten ekologinen vastuu osana vastuullisen sijoittamisen edistämistä kattaa vastuun oman toimintansa kaikista vaikutuksista luonnonympäristöön kaikkialla missä ne toimivat. Nykyään puhutaan yhteiskunnan ja yrityksen ekologisesta jalanjäljestä. Kaikki yrityksen ympäristövaikutukset, joihin kuuluu päästöt maahan, ilmaan ja vesiin sekä jätteiden kohtalo, lasketaan mukaan sen ekologiseen jalanjälkeen. Mitä pienempi jalanjälki, sen parempi ekologisesti. (Ketola 2005, 46.)

Yritykset pitäytyvät ekologisessa vastuuntunnossaan tiukasti nykyisen yhteiskuntajärjestelmän puitteissa. Yritysten vihertymisen ja vastuullisuuden motivaatiotekijöihin luetaan yleensä strategiset kilpailutekijät, institutionaaliset tekijät ja eettiset tekijät. Monet yritykset pyrkivät vähentämään toimintansa ympäristölle aiheuttamia epäsuotuisia vaikutuksia, jotkut jopa enemmän kuin lait ja asetukset määräävät. Näiden yritysten strategisena periaatteena on yleensä ympäristövaikutusten optimointi siten, että ne tekevät kaikki lyhyellä ja pitkällä aikavälillä taloudellisesti edulliset ympäristönsuojelutoimenpiteet. Hyvänä apuna näissä on ympäristöstandardin ISO 14001 ja laatustandardin ISO 9001 noudattaminen. (Ketola 2005, 47.)

Yritysten painoarvo suomalaisten yritysten johtamisessa ja vastuullisen sijoittamisen edistäjänä on vaihdellut suuresti. Vanhastaan painopiste on ollut ympäristöasioiden hyvässä johtamisessa. Yritysvastuun ensimmäisessä aallossa 2000-luvulla suuri osa suomalaisista yrityksistä on herännyt nykymuotoiseen yritysvastuuseen. Suuret yritysvastuusta raportoineet yritykset ovat vieneet vastuullista kehitystä eteenpäin omalla toimialallaan.

Todennäköisesti yritysten strateginen painoarvo kasvaa tulevaisuudessa monilla toimialoilla. Harmaala & Jallinoja (2012, 252) perustelee tätä sillä, että megatrendit ilmastonmuutoksen hallinnasta luonnonvarojen riittävyyteen ja sosiaalisen tasa-arvon pyrkimykseen vaikuttavat yritysten toimintaympäristöön myös tulevaisuudessa. Lisäksi suomalaisten osuus yhteisistä tavoitteista esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjunnassa sekä tähän liittyvien sopimusten ja säädösten kehittämisessä myös velvoittavat suomalaisia yrityksiä toimimaan. Mahdolliset ympäristökatastrofit tai oikeudenkäynnit voivat aiheuttaa nopeitakin reaktioita ja asettavat yrityksille uusia odotuksia nopeasti.

Yritykset julkaisevat yhteiskuntavastuuraportteja vuosittain vuosikertomustensa julkaisun yhteydessä. Yhteiskuntavastuuraportointi on viime vuosina kasvattanut suosiotaan, osittain sidosryhmien ja lainsäädännön painostuksen kautta. Maailmalla yhteiskuntaraportteja julkaisee noin 20 % eri maiden pörssilistoilla noteerautuista yrityksistä. Suomessa yritysvastuullisuusraportteja julkaisee noin 50 % OMX Helsingin pörssilistatuista yhtiöistä. (Isomäki 2016, 18-19.)

3.5 Vastuullisuuden edistäminen finanssialalla Suomessa

Finanssimarkkinat Suomessa koostuvat talletuksista, vakuutus- ja rahastosäästöistä sekä erilaisista luotoista ja työeläkevaroista. Finanssialalla on huomattava merkitys koko yhteiskunnalle ja vastuullisen sijoittamisen vaikutuksille Suomessa. Keskeisiä toimijoita ovat If Vahinkovakuutus, Nordea, OP-Pohjola ja Sampo Pankki. Taloudellisen vastuun näkökulmasta finanssialan toiminnan tulee jo lähitökohdiltaan olla vastuullista. Ala pitää painopisteinään vastuullisuutta rahoituspäätöksissä, vastuullista sijoittamista, sijoittajan ja talletusten suojaa sekä hyvää pankki- ja vakuutustapaa. (Harmaala & Jallinoja 2012, 246-247)

Vakuutusallalla pohditaan aktiivisesti yritysten ja kuluttajien varautumista ilmastomuutoksesta johtuviin sääilmiöihin. Finanssiala edistää myös sähköistä asiointia. Finanssialan keskusliiton tekemän tutkimuksen mukaan sähköisen laskun hiilijalanjälki on neljä kertaa pienempi kuin paperilaskun. Vakuutusyhtiöt panostavat myös vahingontorjuntaan ja korvaustuotteiden kehittämiseen.

4 VASTUULLINEN SJOITTAMINEN ILMASTONMUUTOKSEN KANNALTA

Megatrendeistä ilmastonmuutoksen vastaiset toimenpiteet muuttavat tulevaisuudessa maailman ja Suomen talouden painopistealueita merkittävästi. Megatrendit nähdään aina tuottomahdollisuutena sijoittajille, joten siksi ilmastonmuutosta ja sen ympäristövaikutuksia on tarkasti seurattava.

Usein vastuullisen sijoittamisen näkökulmasta elämme epätehokkuuksien maailmassa, jossa käytämme useita asioita vain kerran. Mähkä & Lehtipuu (2019, 176) osuvasti toteavat, että yhteiskunnalla ei ole tällaiseen tuhlaukseen enää varaa. Autojen käyttöaste on joidenkin laskelmien mukaan vain kahdeksan prosenttia, ja tällöinkin kyydissä on usein vain yksi tai korkeintaan kaksi henkilöä. Toimitiloja ja asuntoja seisoo tyhjillään keskimäärin yli puolet ajasta. Tällaiseen tyhjiöön ovat jo Suomessakin iskeneet kansainväliset toimijat kuten listautumista suunnitteleva Airbnb ja toukokuussa 2019 pörssiin listautunut Uber. (Järvenpää 2019.)

4.1 CDP-arviointi ilmastonmuutoksen torjunnassa

CDP eli Carbon Disclosure Project on kansainvälinen voittoa tavoittelematon organisaatio, jonka tarkoituksena on kerätä yritys kohtaista tietoa ilmastonmuutoksen torjunnasta, kasvihuonepäästöistä ja sopeutumisesta ilmastonmuutokseen. Kaikki organisaation keräämät tiedot ovat vapaasti käytettävissä. Vuosittain CDP kerää tarvittavat tiedot yrityksiltä ja antaa niiden perusteella CDP-pisteet (CDP Scores) sekä luokittelee yritykset kahden tekijän perusteella eli suorituskyvyn (Performance) ja tiedonannon (Disclosure) mukaan. (Isomäki 2016, 39-40.)

Suorituskykypisteet riippuvat yhtiön tekemistä toimista ilmastonmuutoksen suhteen sekä niiden soveltamisesta ja läpinäkyvyydestä. Yrityksen saadessa korkeat pisteet se tarkoittaa sitä, että yritys mittaa, varmistaa ja hallitsee hiilijalanjälkeään. Korkeat pisteet voi saavuttaa asettamalla ja saavuttamalla hiilipäästötavoitteet. Näitä päästöjä on mahdollista vähentää sekä omassa tuotannossa että myös jake-
luketjussa.

Tiedonantopisteet riippuvat yhtiöiden toimittamien tietojen täydellisyydestä ja laadusta. Sen on tarkoitus tiivistää tiedot, jotka CDP on saanut yrityksille lähettämistään kysymyslomakkeista. Korkeat pisteet saanut yritys on vastannut kattavasti kaikkiin lomakkeen kysymyksiin, jotka koskevat hiilijalanjäljen mittaamista ja seurantaan sekä ilmastonmuutoksen hallintastrategiaa ja prosessien riskienhallintaa. (Isomäki 2016, 40.)

Jotta yritys pääsee mukaan CDP:n Climate Performance Leadership-indeksiin (CPLI), pitää yrityksen julkaista vastaukset CDP:n kysymyksistä ja saavuttaa vähintään 85 suorituskypistettä. Tämän lisäksi on yrityksen verifiointipisteiden oltava erinomaiset, ja yhtiön kasvihuonepäästöjen tavoitetasot täytyy olla saavutettuna. Pohjoismaisessa vertailussa parhaiten ovat onnistuneet suomalaiset ja ruotsalaiset yritykset. Climate Disclosure Leadership Indexiin (CDLI) päästäkseen yrityksen on julkaistava vastauksensa ja sijoitettava parhaan 10 % luokkaan. Vuonna 2014 korkeimmat tiedonantopisteet eli 100 pistettä suomalaisista yrityksistä saivat UPM, Stora Enso ja Kone. Samana vuonna Nordic CPLI-indeksiin kuuluneista yrityksistä peräti 35 % oli suomalaisia yrityksiä. Suomalaisista pörssiyrityksistä mukana olivat: UPM, Nokia, Elisa ja TeliaSonera (nykyinen Telia). Vuonna 2014 Suomi oli hyvin edustettuna myös tiedonantoon perustuvassa Nordic CDLI -indeksissä, kun peräti 55 % yhtiöistä oli suomalaisia. Trendi on kasvanut jatkuvasti, sillä edellisenä vuotena suomalaisyrityksiä oli indeksissä 44 %. Yleisesti ottaen Kone, Nokia, UPM, Stora Enso, TeliaSonera ja Elisa suoriutuivat vertailussa erinomaisesti saavuttaen maksimaaliset pisteet sekä suorituskypistyessä että tiedonannossa. Myös Neste oli tiedonantopisteytyksessään erinomaisella tasolla. (Isomäki 2016, 40-42.)

4.2 Vastuullinen sijoittaminen ja ilmastonmuutos Suomen näkökulmasta

Mähkä & Lehtipuu (2019) esittävät, että silloin, kun hiilibudjettimme hupeneminen ja sen seuraukset ymmärretään syvemmin, monet merkittävät suursijoittajat ovat vetäytyneet toimialoilta, jotka ylläpitävät ilmastonmuutosta. Tarkkailun alla ovat nyt erityisesti fossiilisia polttoaineita, öljyä ja kivihiihtä, hyödyntävät yritykset. Esimerkiksi suomalainen Neste on ottanut haasteen tosissaan. Sen nimen lo-

pusta katosi sana Oil, ja se valittiin syksyllä 2018 maailman toiseksi vastuullisimmaksi yritykseksi.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset voivat nopeasti kaataa yrityksiä. Tämän osoitti taannoin muovisiin mehupilleihin kohdistuneet kohuotsikot. Kun uutisissa nähtiin kuvia muovijätteen täyttämistä valtamerten pohjista ja kalojen sisuskaluista, nämä muoviset mehupillit ja muovikorkit muuttuivat hetkessä kaikkien boikotoiviksi materiaaleiksi. Ensimmäiset biopohjaiset pillit ovatkin jo tulossa markkinoille. Ne on kehittänyt suomalainen Sulapac Helsingin pörssin suurimpiin kuuluvan metsäjätti Stora Enson tuella. (Mähkä & Lehtipuu 2019, 176.)

Vastuullisen sijoittajan tarkkailussa pitää jatkuvasti Mähkän & Lehtipuun (2019, 176) mukaan olla myös elintarviketeollisuuden yhtiöt, sillä kaikki mitä syödään, aiheuttaa jopa neljänneksen ilmastovaikutuksista eli yhtä paljon kuin liikenne. Tulevaisuuden pörssiyhtiöt tarjoavat elintarvikealalla vähähiilisiä, mutta erinomaisia vaihtoehtoja niin suomalaisille kuin maapallon koko ajan kasvavalle väestölle.

Ilmastonmuutos määrittää myös paljon tapoja siitä, miten kodit lämmitetään. Suomalaisista pörssiyrityksistä löytyy paljon resurssiviisaita tuotteita ja palveluja kuten ympäristötekniikkaan pohjautuvaa clean tech -osaamista. Suomalainen metsäteollisuus kehittää aktiivisesti muovia ja muita fossiilipohjaisia tuotteita korvaavia puupohjaisia kuituja, ja esimerkiksi Uponor rakentaa energiatehokasta lämmitystä ja viilennystä. (Mähkä & Lehtipuu 2019, 177.)

Hyvänä esimerkkinä suomalaisen kasvuyrityksen panostamisesta irtautumiseen kertakäyttökulttuurista sekä fossiilisista raaka-aineista on Startup-yritys Woodly Oy:n keväällä 2019 järjestämä kahden miljoonan euron rahoitusanti. Yhtiö valmistaa muovia korvaavaa puupohjaista raaka-ainetta, josta voidaan muokata kirkaan läpinäkyviä ja taipuisia, muovin parhaita ominaisuuksia jäljitteleviä materiaaleja. Yhtiön kehittämän tuotteen avulla voidaan korvata muovia kaikessa päivittäistavarapakkaamisessa. Yhteistyötä suomalaisten brändien kanssa on jo aloitettu ja pisimmälle tässä on päästy ruukkusalaatteja ja -yrtejä tuottavan Järvikylän kanssa. (Erkkilä 2019.)

5 VASTUULLISEN SIJOITTAMISEN TUOTOT JA TUOTTEET

Vastuullisessa sijoittamisessa on tavoitteena hyvä tuotto ja parempi maailma. Vastuullinen sijoittaja ottaa huomioon sijoituspäätöksissään ympäristö-, sosiaalisuus- ja hallintonäkökohdat ja arvioi niiden vaikutusta tuottoihin.

Silvola & Landau (2019, 20) toteavat, että tutkimusaineistojen ja -mittareiden kehitettyä yhä useampi tutkimus osoittaa, että sijoittaja pystyy saavuttamaan ylituottoa vastuullisen sijoittamisen strategialla valitsemalla kannattavimmat vastuullisen sijoittamisen menetelmät. Ylituotto tarkoittaa sitä, että vastuulliset sijoitukset tuottavat yleistä markkinakehitystä paremmin.

Vastuullista sijoittamista tarjoavia toimijoita on Suomessa melko vakaa palveluntarjoajien joukko. Finanssiala on perusluonteeltaan melko jäykkä ja erilaisten säännösten rajaama toimiala. Sijoitustoimintaa ja finanssialaa yleisesti valvoo Suomessa Finanssivalvonta. Myös finanssipalveluiden toivotaan yhä vahvemmin olevan sidoksissa sijoittajan arjen toiminnoissa. Vastuullisuus on nykyisin iso sijoittajan arkea muokkaava tekijä, johon myös finanssiala on reagoinut. (Parjanne 2014, 29.)

Instituutiosijoittajien lisäksi myös yksityissijoittajat voivat sijoittaa vastuullisesti. Yksityissijoittajilla on suorien ja rahastosijoitusten vastuullisuusanalyysiin yleensä käytössään pääosin maksuttomia julkisia palvelulähteitä. Tietoa on runsaasti saatavilla, vaikka tiedon läpikäynti ja tulkitseminen edellyttävät perehtymistä. Lisäksi yksityissijoittajilla ei ole niin kattavaa pääsyä keskustelemaan suoraan sijoitettavan yhtiön johdon kanssa tai rahastonhoitajien kanssa verrattuna instituutiosijoittajiin. (Silvola & Landau 2019, 185.)

5.1 Vastuullisuuden yhteys tuottoon

Tutkimusten mukaan vastuullinen sijoitus tuottaa paremmin pidemmällä aikavälillä ja sen riski on pienempi. Vastuullinen yhtiö saa lainarahaa helpommin ja pienemmällä pääoman kustannuksella. Tällaisten yhtiöiden asiakkaat pysyvät lojaa-

limpina taantumassa ja listatautuessaan pörssiin ympäristövastuullinen yhtiö arvostetaan korkeammalle. Samoin korkean ESG-luokituksen yhtiöihin sijoittaminen johtaa ylituottoihin. Myös Nordea on selvittänyt, että vastuullisen sijoittamisen strategia tuottaa hyvin. Nordean sijoitusasiantuntijat arvioivat, että vastuulliset sijoitukset kannattavat yleistä markkinakehitystä paremmin tehden ylituottoa. Vastuullisen sijoittamisen yleistymistä tukevat myös taloudelliset syyt, joiden mukaan sitä voi tehdä tuottavasti. (Silvola & Landau 2019, 21.)

5.2 Sijoittaminen suoraan listattuihin osakkeisiin

Sijoituskohteiden valinnassa suoraan pörssilistalta voi soveltaa yhtä tai useampaa vastuullisen sijoittamisen toimintatapaa. Toimialojen vastuullisimpien yhtiöiden suosimisessa voi tutustua tarkemmin vastuullisuusindekseihin päässeisiin yhtiöihin. Monesta yhtiöstä on saatavilla runsaasti tietoja vastuullisuusraporteista ja nettisivuilta, mutta toimialojen vastuullisimpien tunnistaminen pelkästään raportoitujen tietojen perusteella on haastavaa. (Silvola & Landau 2019, 186.)

Teemasijoitusten tekemiseksi Silvola & Landau (2019, 186) suosittaa teemakohtaisten yleishyödyllisten tutkimusten hyödyntämistä, joista hyvänä esimerkkinä on CDP:n ilmastovaikutuksiin keskittyvät julkiset toimialaraporttien tiivistelmät. Kyseisten raporttien kautta voi tarkastella Science Based Targets:in julkista listaa yhtiöistä, jotka ovat asettaneet kunnianhimoiset, ilmastovaikutuksiin perustuvat tavoitteet päästöjen vähentämiseksi seuraavien 5-15 vuoden aikana.

Kestävän kehityksen ratkaisuja tarjoavien sijoituskohteiden tunnistamiseksi voi hyödyntää kestävän kehityksen yhtiöihin sijoittavan vastuullisten ETF:n sisältöä sekä toimialan yhtiöiden vastuullisuutta vertailevia raportteja. Monet yhtiöt raportoivat myös itse liiketoimintansa tarjoamista ratkaisuista globaaleihin kestävän kehityksen haasteisiin. (Silvola & Landau 2019, 186-187.)

Suomalainen sijoittaja voi vastuullisia pörssiyhtiöitä valitessaan rakentaa sijoitusalkustaan omaa maailmankuvansa mukaisia ratkaisuja. Mähkä (2019) mainitsee Carbon Clean 200 -listan, johon pääsee liikevaihdolla, joka johtaa hiilivähennyksiin yrityksen harjoittamista palveluista ja tuotteista. Suomalaisen sijoittajan kan-

nalta on keskeistä, että listan 200 yhtiöstä kymmenen on suomalaisia pörssi-yhtiöitä. Paremmuusjärjestyksessä nämä yritykset ovat: UPM, Kone, Nokia, Neste, Outotec, Wärtsilä, Metso, Caverion, Cargotec ja Valmet. (Corporate Knights 2019)

Sijoitusten poissulkemiseksi yksityissijoittajat voivat halutessaan hyödyntää instituutiosijoittajien julkisia poissulkulistoja. Silvola & Landau (2019, 187) tähdentää, että osa instituutiosijoittajista julkistaa listan yhtiöistä, jotka ne poissulkevat periaatteiden vastaisen toiminnan perusteella.

Osakkeet antavat vastuulliselle sijoittajalle oikeuden paitsi yrityksen tuottoihin myös sen päätöksentekoon. Tässä vastuullisen sijoittamisen menetelmässä käytetäänkin hyväksi omistajuuden tuomaa valtaa: yhtiökokouksissa ja hallituksissa sijoittajat pyrkivät poliittisesti muuttamaan omistamiensa yritysten toimintaa omia päämääriään vastaavaksi. Vastuulliset sijoittajatkin voivat kuitenkin olla erimielisiä ja ajaa eri asioita. Yksittäinen osakkeenomistaja ei saa näin merkittäviä muutoksia aikaan, vaan yritystoimintaa ohjataan yhdessä muiden omistajien kanssa. (Joutsenvirta ym. 2011, 323-324.)

5.3 Sijoittaminen vastuullisiin rahastoihin

Vastuullisessa rahastosijoittamisessa varainhoitaja päättää yksittäiset sijoituskohteet ja toimintatavat, joten yksityissijoittajan pitää löytää omaa vastuullisuuskäsitystään vastaava rahasto. Yksityissijoittajan täytyy priorisoida vastuullisten sijoittamisen strategioiden ja sijoittamisen strategioiden sekä asetettavien kriteerien välillä, onko tärkeintä suosia vastuullisuuden mahdollisuuksia, välttää pahimmat väärinkäytökset, poissulkea epäeettisinä pidetyt toimialat vai suosia jotakin tiettyä teemaa tai varainhoitajaa.

Aktiivisesti hallinnoitavien rahastojen osalta on keskeistä arvioida vastuullisen sijoittamisen laatua eli miten hyvin vastuullisuusanalyysiä tehdään ja huomioidaan sijoituspäätöksissä. Passiivisten rahastojen osalta huomio kiinnittyy puolestaan indeksin valintaan eli millä kriteereillä indeksi on koottu ja millaista vastuullisuusanalyysiä sen taustalla on. Aktiivista, onnistunutta vaikuttamista voi olla se-

kä aktiivissa että passiivissa rahastoissa. Yksityissijoittaja voi hyödyntää arviointiin samoja keinoja kuin instituutiosijoittajakin. (Silvola & Landau, 188.)

Rahastojen vastuullisuuden vertailemiseksi on julkisesti saatavilla Morningstarin vastuullisuusluokitukset, jotka kuvaavat sijoituskohteiden vastuullisuutta suhteessa verrannollisiin rahastoihin. Rahastoluokitusten hyödyntämisessä on hyvä ottaa huomioon yhtiökohtaisten vastuullisuusluokitusten vahvuuksia ja rajoituksia. Esimerkiksi suomalaisiin yhtiöihin sijoittava heikon vastuullisuusluokituksen rahasto voi käytännössä sijoittaa yhtiöihin, joissa ESG-näkökohtia hallinnoidaan paremmin kuin jonkin kehittyvän markkinan parhaiten luokitellussa rahastossa. Toinen keskeinen julkisesti saatavilla oleva rahastoarvio on ilmatoriskeihin ja mahdollisuuksiin keskittyvä Climetrics. Sen tiedot perustuvat erityisesti CDP:n ja kaupallisen palveluntarjoajan ISS ESG:n tietokantoihin. Climetrics poikkeaa Morningstarin luokituksesta erityisesti siltä osin, että luokitus perustuu muuhunkin kuin vain puhtaasti vain rahaston omistuksiin. Toisaalta Climetrics on vastuullisuusnäkökohtien huomioimisessa suppeampi, sillä Morningstar kattaa laajasti muitakin vastuullisuusteemoja, ja ilmatoriskit ovat vain yksi osa kokonaisuudesta. Lisäksi Climetricsin luokituksessa rahastoa verrataan kaikkiin arvioituihin rahastoihin, kun taas Morningstar vertaa rahastoja vertailuryhmänsä sisällä. Esimerkiksi suomalaisiin yhtiöihin sijoittavia rahastoja verrataan toisiinsa nähden. (Silvola & Landau 188 – 190.)

6 TULOKSET

Tutkimuksen tulokset perustuvat aikaisempiin tutkimuksiin, joita on tehty vastuullisen sijoittamisen aiheista erityisesti ympäristönäkökohdat huomioon ottaen. Lisäksi tätä tutkimusta varten on teemahaastateltu Nordean sijoitusneuvojaa Robin Salomaata. Haastattelun pohjalta voidaan tehdä seuraavia päätelmiä ja tuloksia, joita saavutetaan Nordean vastuullisten sijoitusten kautta.

6.1 Nordean vastuullisen sijoittamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ja tuotto-odotukset

Nordea on Suomessa edelläkävijöitä liittyen vastuulliseen sijoittamiseen ja ympäristöarvoihin. Kaikki Nordean rahastot ovat vastuullisia sijoitustuotteita. Salomaa (2019) painottaa, että kaikessa Nordean sijoitustoiminnassa huomioidaan tarkasti ympäristöarvot ja vastuulliset yritykset. Nordealla on erikseen ympäristö- ja ilmatorahasto. Ilmatorahaston kautta voidaan siis ainakin välillisesti vaikuttaa myös ilmastonmuutokseen.

Nordeassa on todettu, että henkilöt, jotka sijoittavat vastuullisiin tuotteisiin ovat yleensä ympäristömyönteisiä ja haluavat siksi panostaa sijoituksillaan ympäristö- tai ilmastokohteisiin. Kohderyhmät eivät edusta tiettyä ikäryhmää tai sukupuolta, sillä vastuullisia sijoittajia on Nordeassa monesta eri yhteiskuntaluokasta ja ikäkauma vaihtelee paljon. (Salomaa 2019)

Tällä hetkellä vastuullisten sijoituskohteiden tuotto-odotukset ovat Salomaan (2019) mukaan lähes samanlaiset verrattuna ns. normaaleihin sijoitusinstrumentteihin. Koska ilmastokysymykset ovat jatkuvasti esillä maailmalla, voivat finanssimarkkinat äkkiä muuttua ja kehittyä. Näin on myös mahdollista, että tulevaisuudessa ilmastomuutokseen ja ympäristöarvoihin liittyvillä tuotteilla voi saada paremman tuoton sijoitetulle pääomalle. Täten sijoituksilla on merkitystä myös ilmasto- ja ympäristöasioihin.

6.2 Nordean vastuullisuus ja vastuullinen toiminta ympäristöarvojen vaikutuksessa

Nordeassa on tärkeää, että pankki tuntee hyvin kaikki sen asiakkaansa. Nordea edistää omaa vastuullisuuttaan pyrkimällä estämään aktiivisesti rahanpesua ja terrorismin rahoittamista. Tätä tapahtuu sekä ulkoisesti että sisäisesti. Hyvä kommunikaatio eri viranomaistahojen kanssa on tärkeä vastuullisuuden mittari Nordeassa. (Salomaa 2019)

Nordea ei sijoita sellaisiin yrityksiin, jotka eivät ole sen ilmasto- eikä ympäristöperiaatteiden mukaisia. Sijoitettavat yhtiöt pitää olla aina toiminnaltaan vastuullisia. Salomaan (2019) mukaan aktiivisella salkunhoidolla voidaan nopeasti tehdä muutoksia sijoituskohteisiin, jotta ne vastaavat Nordean ilmasto- ja ympäristöstandardeja.

Yksittäinen suomalainen voi Salomaan (2019) käsityksen mukaan vaikuttaa ilmastonmuutoksen kehitykseen sijoittamalla yhtiöihin, joilla on tarkoitus vähentää omaa hiilijalanjälkeään. Myös matalan hiiliriskin rahastot ovat yksi keino tähän. Sijoittamalla ilmastonmuutosta parantaviin yrityksiin mahdollistetaan myös se, että yhtiöt pystyvät paremmin kehittämään ja jatkamaan tehokkaammin liiketoimintaansa. Haastattelussa Nordean sijoitusasiantuntija Robin Salomaa erittäin osuvasti toteaa: ”Ilman sijoittajia voi olla todella hankalaa pyörittää laajempaa liiketoimintaa, joka samalla edistää ilmastoa ja ympäristöä”.

Nordeassa arvioidaan vastuullinen sijoittamisen olevan tärkeää ilmastonmuutoksen ehkäisemiseksi myös tulevaisuudessa. Yhtiössä jatkuvasti tuodaan markkinoille erilaisia sijoitustuotteita ja kehitetään uusia tuotteita liittyen ympäristönäkökulmiin. Tällä hetkellä on kehitetty uusia maapallokoreja rahastoihin, joilla voidaan vaikuttaa ilmastonmuutokseen sijoittamalla pienemmän hiilijalan yhtiöihin. Vastuullisuusasioissa keskitytään Nordeassa aina yritysten parhaimmiston. Tärkeää on perehtyä yhtiöihin, jotka edistävät ratkaisuja kestäväan kehitykseen ja tulevaisuuteen. Jatkuva sijoitustuotteiden arviointi sisäisesti sekä ulkoisesti ja vuoropuhelu viranomaisten kanssa vastuullisuustekijöiden kehittämiseksi ovat

avainasemassa Nordeassa vastuullisen sijoittamisen edistämiseksi ilmastonmuutosta vastaan. (Salomaa 2019)

6.3 Muiden havainnoimia tuloksia

Tutkimusaineistojen ja -mittareiden kehittyttyä voidaan osoittaa, että sijoittaja pystyy saavuttamaan ylituottoa vastuullisen sijoittamisen strategialla valitsemalla kannattavimmat vastuullisen sijoittamisen menetelmät. Silvola & Landaun tutkimuksen (2019, 21) mukaan vastuullinen sijoitus tuottaa paremmin pitkällä aikavälillä ja sen riski on pienempi. Lisäksi vastuullinen yhtiö saa lainarahaa paremmin ja pienemmällä pääoman kustannuksella. Silvola & Landau painottaa myös, että havaintojen mukaan ilmastovastuullisten yhtiöiden asiakkaat pysyvät lojaalisempia taantumassa. Samoin listautuessaan pörssiin ympäristövastuullinen yhtiö arvostetaan korkeammalle, jolloin korkean ESG-luokituksen yhtiöihin sijoittaminen voi johtaa ylituottoihin.

Riska (2012) on tutkielmassaan verrannut ajanjaksolla tammikuu 2008 – marraskuu 2011 vastuullisen sijoittamisen OMG GES Ethical Finland -indeksin suhdetta NASDAQ OMX Helsinki -yleisindeksiin. Riska (2012, 51) vertailee näiden kahden indeksin menestystä ja havaitsee, että tuotot yksinkertaisilla tunnusluvuilla käytettynä ovat antavat kummallekin indeksille lähes samansuuruiset arvot. Yleisesti tutkimusperiodilla kummankin osakeindeksin tuotot ovat negatiiviset, mutta eettinen, vastuullinen indeksi antaa hieman paremmat lukemat. Riskan (2012) tutkimuksesta voidaan havaita, että vastuulliset sijoitukset eivät ainakaan alisuoriudu perinteisiin sijoituksiin nähden ja ovat varteenotettava sijoitusmuoto myös Suomessa.

Isomäki (2016) on tutkimuksessaan saanut vastuullisen sijoittamisen aineistoiinsa ristiriitaiset tulokset. Nordea Marketsin ESG-raporttiin perustuvan vastuullisen sijoittamisen passiivisen salkun tuotto oli pienempi kuin käytetyn vertailuindeksin tuotto. Aktiivinen salkku tuotti puolestaan riskikorjattuna paremmin kuin vertailuindeksi. Aktiivisen salkun menestymiseen vaikutti huomattavasti Nesteen osakkeen hyvä kehitys. Isomäen (2016) tutkimuksen lopussa yhtiön paino sijoitussalkussa oli kaksinkertainen aloitustilanteeseen nähden. Isomäki (2016, 69) to-

teaa, että vastuullisessa sijoittamisessa täytyy seurata sijoitussalkun yritysten kehitymistä ESG-asioissa. ESG-asioita laiminlyövät yhtiöt tulee myydä ja ESG-tekijöitä parantavia yrityksiä pitää taas ostaa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Yhä useammin todetaan, että vastuullinen sijoittaminen on kannattavaa eikä sijoittajan tarvitse tinkiä tuotoista edistääkseen vastuullisuutta. Tosin pieni joukko eettisiä sijoittajia tekee sijoituspäätöksen omien arvojensa perusteella ja on valmis luopumaan myös tuottovaatimuksesta omien näkemystensä vuoksi. Kuitenkin selkeästi yleistynyt ohje vastuullisuudessa on Mähkä & Lehtipuu (2019, 177) painottama: ”Jollei omistamallasi yrityksellä ole selkeää ilmastosuunnitelmaa, karista se salkustasi.”

Myös yritykset pyrkivät ympäristö- ja ilmastostrategioillaan saavuttamaan taloudellista hyötyä, jotta ne voisivat ylipäättään jatkaa toimintaansa. Monille yrityksille tämä onkin päävaikutin joko suoraan suurempien markkinaosuuksien ja voittojen tavoitteluna tai välillisesti parempana imagona, joka houkuttelee lisää sijoittajia, asiakkaita ja yhteistyökumppaneita. Samalla viranomaiset, kansalaisjärjestöt ja kansalaiset pysyvät varmasti paremmin tyytyväisempinä. Tässä suhteessa taloudellinen ja ekologinen vastuu ovat suuresti yhteydessä vastuulliseen sijoittamiseen ja sen tuottoihin. Samalla myös useat yritykset sekä yksittäiset henkilöt ovat aidoisti huolissaan ilmastonmuutoksesta sekä ympäristövaikutuksista ja haluavat tehdä parhaansa suojellakseen näitä.

Vastuullinen sijoittaminen on Suomessa mahdollista ja moraalisesti tärkeää. Se ei kuitenkaan paranna maailmaa ilman yhdessä muiden kanssa tehtävää vaikutustyötä ja poliittisia päätöksiä. Markkinataloudessa yhteistyötä vaikeuttaa se, että sijoittajien intressit eivät aina ole yhteneväisiä keskenään, ja resurssit ovat rajallisia. Vastuullinen sijoittaminen muistuttaakin, että yksittäisten toimijoiden vastuun lisäksi pitää tarkastella yhteiskunnan arvoja. Mikäli sijoittajan on esimerkiksi sääntelyn tai ihmisten intressien takia tähdättävä vain mahdollisimman suuriin tuottoihin, ei yksittäisiltä sijoittajilta täten voi odottaa sitoutumista ainoastaan pieniä tuottoja tuottavaan toimintaan ympäristöarvot mukaan lukien, vaikka se olisi sijoituskohteen ainoa vastuullinen toimi ja muut sijoittajat sitä tukisivatkin.

LÄHTEET

Corporate Knights. 2019. Clean200 results. Viitattu 18.6.2019. <https://www.corporateknights.com/channels/leadership/200-cleanest-corporations-2019-15505560/>

Erkkilä, J. 2019. Puumuovia kehittävä suomalainen Startup-yritys Woodly kiinnosti sijoittajia. Viitattu 10.5.2019. <https://www.salkunrakentaja.fi/2019/05/woodly-startup-sijoittajat/?fbclid=IwAR1jTj3Ri0YfsRmBSKWxHc8zugaQCDvtkaq9BtBR26XbCUeBfoIk3PeYm1E>

Harmaala, M-M & Jallinoja, N. 2012. Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta. Helsinki. Sanoma Pro Oy.

Hyrskke, A., Lönnroth, M., Savilaakso, A. & Sievänen, R. 2012. Vastuullinen sijoittaminen. Tampere. Tammerprint Oy.

Isomäki, I. 2016. Vastuullinen sijoittaminen Suomessa: Tapaustutkimuksia suomalaisten instituutioiden vastuullisesta sijoittamisesta. Vaasan yliopisto. Vaasa.

Joutsenvirta, M., Halme, M., Jalas, M. & Mäkinen, J. 2011. Vastuullinen liiketoiminta kansainvälisessä maailmassa. Helsinki. Gaudeamus.

Järvenpää, A. 2019. Uber listautui vihdoinkin Wall Streetille – yhtiö sai kylmän suihkun sijoittajilta. Viitattu 10.5.2019. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/uber-listautui-vihdoinkin-wall-streetille-yhtio-sai-kylman-suihkun-sijoittajilta/8b045943-18b2-431a-893d-e897de34f17d>

Ketola, T. 2005. Vastuullinen liiketoiminta. Sanoista teiksi. Helsinki. Edita Prima Oy.

Lukkari, L. 2018. Lisätuloja vastuullisesti. Yhteishyvä. N:o 5.

Mähkä, M. 2019. Näin löydät sijoituskohteet, jotka istuvat maailmankuvaasi. Viitattu 18.6.2019. <https://www.hs.fi/talous/art-2000006140642.html?share=029ca0b9e167c668c6bf13d73deff413>

Mähkä, M. & Lehtipuu, U. 2019. Sijoittajaksi 7 päivässä. Helsinki. Alma Talent Oy.

Parjanne, J. 2014. Vastuullisuuden arvon merkitys arvioitaessa sijoittamisen tuotteita. Vaasan yliopisto. Vaasa.

Riska, P. 2012. Yhteiskuntavastuullinen sijoittaminen Suomessa: Osaketuotot verrattuna perinteisiin sijoituksiin. Vaasan yliopisto. Vaasa.

Salomaa, R. 2019. Sijoitusneuvoja. Nordea. Haastattelu 17.6.2019.

Silvola, H. & Landau, T. 2019. Vastuullisuudesta ylituottoa sijoituksiin. Helsinki. Alma Talent Oy.

LIITE 1

HAASTATTELURUNKO

Haastateltavan taustatiedot

Sijoitusasiantuntija

1. Mitä vastuullisen sijoittamisen tuotteita on tarjolla kuluttajille Nordeassa, jotka huomioivat ilmasto- ja ympäristöarvot?
2. Minkälaiset henkilöt tai yritykset ovat kiinnostuneita vastuullisen sijoittamisen tuotteista?
3. Minkälaisia motiiveja ihmisillä tai yrityksillä on vastuullisen sijoittamisen tuotteisiin?
4. Miten arvioit tuotto-odotukset vastuullisen sijoittamisen tuotteille verrattuna ns. tavallisiin sijoitusinstrumentteihin?
5. Millä eri keinoin Nordea pyrkii edistämään omaa vastuullisuuttaan ja vastuullista toimintaansa?
6. Voiko mielestäsi yksittäinen suomalainen vaikuttaa sijoituksillaan ilmastonmuutokseen tai ympäristöarvoihin?
7. Millä tavoin Nordea pyrkii kehittämään vastuullista sijoittamista?
8. Lisääntyykö vastuullinen sijoittaminen tulevaisuudessa liittyen ilmastoarvoihin ja miten Nordeassa on varauduttu mahdolliseen kyseisen sijoittamismuodon kasvuun sekä kehittämiseen?